

Yunus'un edebî dehâsı, salt Türk'e özgü, ulusal akımın tipik soy gelişiminden eskimez bir örnektir. Her gönlümüz daraldıkça, O'na ve öğütlerine başvurabiliriz hâlâ.. Kaldı ki O'ndan büyük birleştirici, tümleştirici mistik bir şairin bir eşini de duymuş değiliz.

Artık sözlerimizi, Sarıköy'deki Mezarın yazitlerini ekliyerek:
"Sevelim, sevillelim"
ve
"Hak'tan inen şerbeti içtik El-hamdü'lillâh",
diyerek bitirelim..

BİLGİSAYAR DÜNYASINDAN: TAŞ DEVRİ BİLGİSAYARI

Celme BULCA

Menhir adı verilen, Taş Devri'nden kalma dev dikili taşlar, seyredenleri önce şaşkınlık, sonra da bu anıtları yapanlara karşı saygı ve hayranlık duygularıyla doldurur. Ama hiç kimse bu dev kayalardan oluşan Taş Devri kalıntılarının, çağımız bilgisayarlarının dedesi olabileceğini herhalde aklına getirmez. İşte bu düşünülemezlik olasılığın gerçek olabileceği Stonehenge kalıntılarında kanıtlandı (1).

Önce Stonehenge kalıntılarını kısaca tanıyalım: İngiltere'de, Londra ile Cornwall ve Southampton ile Bristol arasında yer alan geniş bir düzlükte, Salisbury'nin 13 Km. kadar kuzeyinde bulunan bu kalıntılar, plânda dairesel bir görünüm arz eden birtakım hendekler, tümsekler, delikler ve dikili taşlardan oluşmaktadır. Kalıntıları dıştan saran dairesel tümseğin yüksekliği 60 cm. civarındadır ve dairenin ortalama çapı 98 m'dir. Kalıntıdaiki dev dikili taşlardan boyları 9.1 m'ye ve ağırlıkları 50 tona ulaşanları vardır. Stonehenge kalıntılarının M.Ö. 1900 ila 1400 yılları arasında, 3 ayrı yapım devresi içinde yapıldığı tahmin edilmektedir. Kalıntıların ciddi biçimde ortaya çıkarılıp incelenişi 1919 yılına dayanmaktadır. O zamandan bu yana yapılan kazıların sonuçlarını değerlendiren araştırmacılar, bu kalıntıların bir tapınak olduğunu tahmin etmişler, fakat esrarını tam olarak çözememişlerdir. Nihayet, Amerikalı astronom Gerald S. Hawkins, Stonehenge'de yaptığı gözlemlerin yanısıra bir IBM 7090 bilgisayarı kullanarak kalıntıların esrarını büyük ölçüde çözmeyi başarmıştır. Hawkins ve diğer araştırmacılara göre, Stonehenge Taş Devri'nde yapılmış dev bir bilgisayardır. Bu bilgisayarla güneş ve ay tutulmalarının zamanlarını büyük bir doğrulukla tahmin etmek ve takvim hesapları yapmak olanağı vardır. Stonehenge kalıntıları, yüzyılların aşınma, kırma, dökme etkileri ve define avcılarının yaptıkları hasarlara kar-

şın, günümüzde de hesap gücünü gösterebilecek durumdadır. Hawkins'in modern bilgisayarı ile yaptığı ayrıntılı denemeler ve yerinde yaptığı gözlemler bu görüşleri doğrulamaktadır. Araştırmacılara göre, Stonehenge bilgisayarının donanımı olarak nitelendirilebilir. Gerekli zamanlarda kolayca yerleri değiştirilen işaret taşlarından oluşan yazılımın ise kullanımı çok kolaydır. Öte yandan, Taş Devri'nde güneş ve ay tutulmalarının ne kadar önemli olaylar olduğu gözönüne alınırsa, bunları önceden doğru olarak tahmin edebilen Stonehenge rahiplerinin, toplum üzerinde ne denli büyük bir etkiye sahip oldukları ortaya çıkar.

Günümüzde bilim adamları, Stonehenge'i yapan ve işleten Taş Devri bilgelerinin, gözlemcilik gücüne, bilgilerinin ilerliğine ve kullandıkları tekniklere şaşkınlık, hayranlık ve saygı ile bakmaktadırlar. Acaba Stonehenge'in sakladığı sırlar sadece bu kadar mıdır ve dünya yüzünde acaba daha keşfedilmek için bir araştırmacının modern bilgisayarları kullanarak konuya girmesini bekleyen kaç tane Stonehenge vardır? İşte asıl sorun buradadır.

Rodeo ve Bilgisayar

Yıldırım gibi giden bir atın üzerinden sıçrayarak, 250 Kg'lık bir sığırın üstüne atlayıp onu zorla yere devirmenin, ya da sürekli şaha kalkıp tepinen bir atın üzerinde tek elle tutunup 10 saniye kalmanın, bilgisayarlarla ya da bilimle ne ilgisi olabilir ki? İspanyolca kökenli "Rodeo" sözcüğü, Amerika'da çok yaygın olan ve yukarıda bir cümleyle kısaca belirtilmeye çalışılan türde, birtakım oldukça tehlikeli, geniş eğitim ve çalışma isteyen hareketlerden oluşan bir spor tanımlıyor. 1860'larda, büyük sığır sürülerini Amerika'nın güneyindeki bölgelerden, kuzeyin bol çayırılı topraklarına götürmek amacıyla yapılan uzun

volculuklar sırasında sığır çobanları arasında yarışmalar şeklinde ortaya çıkan Rodeo sporu, sonraları, bu yüzyılın başlarından itibaren düzenli ve yaygın yarışmalar haline gelmiştir. Günümüzde, Amerika'da Rodeo'nun 40 milyon civarında izleyicisi vardır. Her yıl yaklaşık 600'ü bulan profesyonel Rodeo yarışmasının yanısıra, pek çok Amerikan Üniversitesi ve hatta liseleri de kendi aralarında yarışmalar düzenlemektedirler.

Rodeo yarışmasını düzenleyen ve yöneten kişilerin, yarışma öncesinde ve yarışma sırasında pek çok kırtasiye işiyle uğraşmaları gerekmektedir. Bunlar arasında, yarışmaya katılacak kişilerin kayıtlarının tutulması, yarışma sırasında yarışan kişi ya da ekiplerin son puan durumlarının anında izleyicilere bildirilmesi, kazananların ve bunların ne kazandıklarının saptanması, arada yarışmadan çekilenler ya da diskalifiye edilenler olursa bunların belirlenmesi sayılabilir. İşte bütün bu gereksinimleri karşılayabilmek amacıyla, hem Rodeo'ya meraklı olan, hem de bilgisayar bilimleriyle uğraşan uzmanlar devreye girerek, tüm bunları bilgisayarlara yaptırmaya çalışmaktadırlar (2). Bu amaçla, Amerika'da Montana State University ve Idaho State University ayrı ayrı geliştirilmiş olan programlar, gereksinmelerin büyük kısmını karşılamayı başarmış bulunmaktadır. Birleşik Devletler'deki tüm Rodeo yarışmalarını içeren bir merkezi sisteme doğru gidilmesi ise amaçlanmaktadır. Özellikle gelişmiş ülkelerde, güncel yaşantının tüm bölümlerine giren bilgisayarın, Rodeo gibi vahşi ve tehlikeli bir sporu da denetim altına alması bilgisayar dünyası açısından ilginç bir gelişmedir.

Buz Hokeyi ve Bilgisayar

Buz hokeyi, araba yarışları veya kayak gibi çok hareketli ve heyecanlı bir spor dalıdır. Pek

çok ülkede oldukça yaygın olan bu sporu, daha da ilginç bir hale getirmek için acaba bilgisayar kullanılabilir mi? Raymond J. Epich adlı spor meraklısı bir yöneticinin bu konuda ilginç düşünceleri var. Mr. Epich'e göre, buz hokeyine bilgisayar kullanılarak yeni bir boyut eklemek mümkün. Mr. Epich'in tasarısı şu: Bütün bir hokey alanının altına iletken tellerden oluşan bir ızgara dönecek. Hokey topuna, oyuncuların ellerindeki vuruş sopalarına ve ayaklarındaki patenlere de verici cihazlar yerleştirilecek. Böylece bir bilgisayar, hem oyuncuların, hem de topun tüm hareketlerini gerçek zamanlı olarak anında izleyip saptayacak. Bu şekilde bilgisayar, her oyuncunun topa yaptığı her vuruşun hızını hesaplayabilecek. Ayrıca en hızlı oyuncuları, en iyi vuruşları yapanları, sahada en uzun süre kalanları topu en uzun süre kontrol edenleri saptayıp istatistiklere geçirmek mümkün olacak. Bütün bu sonuçlar anında izleyicilere gösterilebilecek (3).

Mr. Epich, bu tasarısını ciddi bir proje halinde Amerikan hükümetine sunarak patent isteginde bulunmuş. Kendi savına göre, bu tür bir girişim buz hokeyine harikulade bir boyut getirecektir. Bu haberi aldıktan sonra, aynı türde bir girişimin diğer spor dalları içinde, örneğin futbolda da uygulanabileceği düşünülebilir. Herhalde bütün sorun tüm futbol sahasının altına telle donatıp, topa ve futbolcuların ayaklarına birer verici takmaktan ibaret olacak. Yalnız bu arada göğüslenen ve kafayla vurulan toplar için de ayrıca göğüslere ve kafalara da verici takmayı unutmamak gerekiyor.

1. Zemanek, H., Elektronische Rechenanlagen 1978, Heft 1.
2. Shechter, J., Computer, Volume 11 Number 2.
3. Computers and People, Volume 25, No. 1.

• **Zamanımız bütün arzularımızın yerine getirildiği bir zamandır, daima hayal kırıklığına uğramamızın nedeni de budur.**

Robert MUSIE

• **Değişmeyen şeyler yalnız sabırla hafifler.**

HORAZ

• **Deliliğin kırk çeşidi vardır, sağ duyunun bir.**

Afrika Atasözü

• **Dünya çiçeklerle güler.**

Ralph Waldo EMERSON